

Ν. Κ. ΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

PENTINA

II

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΣΤΡΟ
ΤΗΣ ΜΥΓΔΟΝΙΚΗΣ ΡΕΝΤΙΝΑΣ
Η ΟΧΥΡΩΣΗ ΚΑΙ Η ΥΔΡΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ

ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΑΘΗΝΑ 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	15
α. Ιστορική τοπογραφία	15
β. Η αρχαία Αρέθουσα	21
γ. Η πηγή Αρέθουσα	22
δ. Ο θάνατος του Ευριπίδη στην Αρέθουσα	28
ε. Αρχαία κεραμεική κείμενος	29
στ. Στοιχειογραφική τομή Η	32
ζ. Εργασία οδός - Στενά Ρεντίνας	34
η. Ο ιστορικός βίος του οικισμού	41
θ. Η επιλογή του λόφου της Ρεντίνας για την ανέγερση του οικισμού	45
ι. Η ελπιδοτή Λητής και Ρεντίνης	47
ια. Οι ιστορικές τύχες του οικισμού κατά τους επόμενους αιώνες	48
ιβ. Σκιαγραφία των μεσαιωνικών οικισμών του βορειοελλαδικού χώρου	49
ιγ. Η εγκατάληψη του κάστρου της Ρεντίνας	52
ιδ. Η ονομασία Ρεντίνα	53
ιε. Η χλωρίδα της περιοχής	59
ιστ. Η ποσφή του σχυρού οικισμού	63
ιζ. Η προστάθεια αποκαλύψεως των ερειπίων	64
B. ΤΟ ΑΜΥΝΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΟΧΥΡΩΜΕΝΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΡΕΝΤΙΝΑΣ	67
1. ΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΤΕΙΧΟΣ	67
α. Η Δ. πύλη του κάστρου	67
β. Ο ΒΔ. οφρύπυργος Π ₄	71
γ. Παρατηρήσεις στα δυτικά τείχη	74
2. ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΕΙΧΟΣ	75
α. Ο "πρόβολος" Π ₅	75
β. Το τμήμα του Ν. τείχους μεταξύ των πύργων Π ₅ -Π ₆	75
γ. Ο πύργος Π ₆	76
δ. Το τμήμα του Ν. τείχους μεταξύ των πύργων Π ₆ -Π ₇	83
ε. Ο πύργος Π ₇	86
στ. Το τμήμα του Ν. τείχους μεταξύ των πύργων Π ₇ -Κ ₂₄	86
ζ. Η βοηθητική πυλίδα βορειοανατολικά του Κ ₂₄	87
η. Το κεντρικό τμήμα του Ν. τείχους	88
θ. Το τμήμα του Ν. τείχους από το πέρας του διδύμου τείχους μέχρι τον πύργο Π ₂	92

3. ΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΕΙΧΟΣ	93
α. Το Β. τείχος μεταξύ πύργου Π ₄ και ΒΔ. γωνίας ακροπόλεως	93
β. Το Β. εξωτερικό τείχος από τον πύργο Π ₄ έως τον πύργο Π ₁	95
4. Ο ΑΚΡΟΠΥΡΓΟΣ Π ₁	100
5. Ο ΠΥΡΓΟΣ Π ₂	105
6. ΤΑ ΔΙΔΥΜΑ ΤΕΙΧΗ	105
α. Το Β. σκέλος του διδύμου τείχους	105
β. Το Ν. σκέλος του διδύμου τείχους	107
7. ΟΙ ΟΧΥΡΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	109
α. Το Ν. τμήμα της εσωτερικής οχυρώσεως	110
β. Το Β. τμήμα της εσωτερικής οχυρώσεως	116
γ. Το Δ. τμήμα της εσωτερικής οχυρώσεως	122
δ. Ο Α. πύργος Π ₃ της ακροπόλεως	127
8. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΟΧΥΡΩΜΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΗΣ ΡΕΝΤΙΝΑΣ	128
Γ. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΔΡΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ	135
1. Η ΚΙΝΣΤΕΡΝΑ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	135
2. Η ΚΙΝΣΤΕΡΝΑ Κ ₂ ΣΤΗ ΒΔ. ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	143
3. Η ΚΙΝΣΤΕΡΝΑ Κ ₁ ΣΤΟ Α. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	145
4. Η ΚΙΝΣΤΕΡΝΑ Κ ₃ ΣΤΟ Δ. ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ	146
5. Η ΚΙΝΣΤΕΡΝΑ Κ ₃₉ ΣΤΟ ΝΔ. ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ	148
6. ΤΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΘΟΛΩΤΩΝ ΑΙΘΟΥΣΩΝ Κ ₄ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΓΕΙΟ ΚΑΙΜΑΚΟΣΤΑΣΙΟ	150
7. ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΜΥΛΩΝΙΚΗΣ ΡΕΝΤΙΝΑΣ ΑΠΟ ΥΔΡΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΨΗ	161
α. Θέση του καστρου και απορρέοντα ύδατα	161
β. Οι κλιματικές συνθήκες της περιοχής	162
γ. Τα ρεύματα που περιρρέουν το κάστρο και η σημασία τους από υδρονομική άποψη	164
δ. Οι καινότερες του καστρου και ο υδρονομικός ρόλος τους	165
ε. Το κτηριακό συγκρότημα παρά την ζωή του χειμάρρου	167